

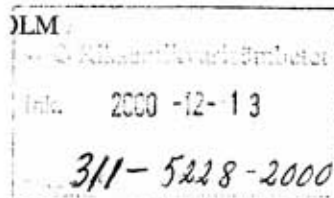

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN
I: antikvarie
Jan Karlsson
Tel: 018-19 52 18

BESLUT

2000-11-24

221-2035-00

Ang väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av Granbo, Norrskedika 5:16, Börstils socken, Östhammars kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. gården Granbo inom fastigheten Norrskedika 5:16 i Börstils socken för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser. Skyddsområdet omfattar del av fastigheten Norrskedika 5:16 enligt bilagda karta, se bilaga 1. Skyddsbestämmelserna omfattar följande byggnader:

1. Bostadshus, uppfört år 1870
 2. Bryggstuga, 1700-tal, flyttad hit ca år 1870
 3. Bod, 1700-tal, flyttad hit ca år 1870
 4. Ladugård, uppförd år 1870
 5. Avträde, uppfört kring sekelskiftet år 1900
- Byggnaderna får inte rivas eller flyttas.
 - Byggnaderna får exteriört inte om- eller tillbyggas eller på annat sätt förändras.
 - I byggnaderna får ingrepp inte göras i stommar eller planlösningar. Ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning eller ytskikt och tapeter får inte göras. Till fast inredning hör bland annat golv, paneler, dörrar, fönster, tak, foder, listverk samt eldstäder.
 - Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådant material att byggnadernas kulturhistoriska värden inte minskar.
 - Skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas. Ej heller får inom skyddsområdet vidtas sådana åtgärder med mark och vegetation så att byggnadsminnets karaktär förvanskas.

Länsstyrelsen i Uppsala län

Postadress: 751 86 Uppsala Besöksadress: Hamnesplanaden 3
Telefon: 018 - 19 50 00 Telefax: 018 - 19 53 16 Postgiro 3 51 73-4 / 6 88 03-6

Om särskilda skäl föreligger för ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsbestämmelser, får Länsstyrelsen lämna tillstånd härtill.

Länsstyrelsen och Upplandsmuseet lämnar råd och anvisningar rörande underhållet av byggnaderna och värden av skyddsområdet.

För trädgården gäller att den på sikt bör återställas i ett mera ursprungligt skick. För detta erfordras dock en åtgärdsplan, vilken Länsstyrelsen kan ta fram.

Enligt 3 kap 21 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

I skrivelse till Länsstyrelsen den 15 februari 2000 väckte ägarna och fråga om byggnadsminnesförklaring av gården Granbo i Börstils socken. Länsstyrelsen har tillskrivit Inskrivningsmyndigheten vid Uppsala tingsrätt i ärendet.

Länsstyrelsen har den 18 september 2000 upprättat ett förslag till byggnadsminnesförklaring som remitterats till fastighetsägarna, och , samt Riksantikvarieämbetet, Upplandsmuseet och Östhammars kommun för synpunkter.

Samtliga remissinstanser tillstyrker en byggnadsminnesförklaring utan invändningar.

Historik och byggnadsbeskrivning

Gården Granbo är belägen i anslutning till Norrskedika gruva med utblick över Granfjärden, en innanfjärd till Östhammarsfjärden. Granbo består av en huvudbyggnad, två flygelställda uthusbyggnader, ladugård, avtråde och en större trädgårdsanläggning inklusive en stenbrygga mot Granfjärden. En grusad gång leder fram till den grusade gårdsplanen framför huvudbyggnaden och flyglarna. Öster och söder om huvudbyggnaden utbreder sig trädgården.

Huvudbyggnaden i två plan med oinredd vindsvåning och två mindre källare är uppförd år 1870. Vid sekelskiftet år 1900 tillkom en glasveranda i två våningar på den västra fasaden. Byggnaden är uppförd på en hög stensockel med stomme av liggande timmer som reveterats och avfärgats i en gulvit kulör. Hörnknutarna har markerats och utformats med kannellerade pilastrar. Taket är belagt med tvåkupigt lertegel. Fönstren är ursprungliga, liksom även troligen fönsterluckorna. Såväl fasader som utvändiga snickerier är avfärgade i ursprungliga kulörer.

Interiörerna i huvudbyggnaden är mycket välbevarade med originalsnickrier i samtliga rum, i vissa rum är även tapeterna ursprungliga. Samtliga ursprungliga kakelugnar – utom en – står kvar, liksom en vedspis i det gamla köket.

Byggnaden har, liksom övriga byggnader, genomgått få interiöra förändringar. Elektricitet och (sommars)vatten drogs in i huset i början av 1900-talet, i övrigt har inga genomgripande moderniseringar gjorts.

Flyglarna lär enligt uppgift vara från 1700-talet och flyttade till gården vid dess anläggande på 1870-talet. De är opanelade timmerbyggnader och avfärgade i en ockragul kulör. Taken är belagda med tvåkupigt lertegel. Den norra flygeln har använts som ved-, förvarings- och mangelbod, medan den södra flygeln inrymmer drängkammare samt bak- och bryggstuga.

Ladugården torde vara samtida med dessa byggnader men innehåller delar av en äldre timmerstomme med en utkragad överdel samt flera äldre dörrar med ålderdomliga beslag. Byggnaden innehåller ladugård, lider och snickarverkstad med bevarade inredningar.

Motivering

Gården Granbo är till sin karaktär en särpräglad blandning av mindre jordbruk och borgerligt lantställe. Gården är i det närmaste komplett bevarad med bebyggelse, trädgårdsanläggning, gångar, gårdsgårdar och omgivande mark. Sammantaget berättar detta mycket om livet på en dylik gård under det sena 1800-talet och tiden kring sekelskiftet år 1900.

Huvudbyggnaden är synnerligen välbevarad både invändigt och utvändigt. Flera rum i huset har aldrig ommålats eller omtapetserats, vilket ger huset ett speciellt kulturhistoriskt värde. I samtliga rum finns originalsnickrier kvar. Även flyglarna och ladugården har ålderdomliga interiörer bevarade.

Därtill kommer bevarade möbler, husgeråd och inventarier i huvudbyggnaden, även om dessa inte kan omfattas av byggnadsminnesförklaringen. Gårdens värde som förmedlare av tidigare levnadsvillkor är mycket stort.

Gården Granbo har bevarat sina huvuddrag i en sådan omfattning, att den ur kulturhistorisk synpunkt kan betraktas som synnerligen märklig.

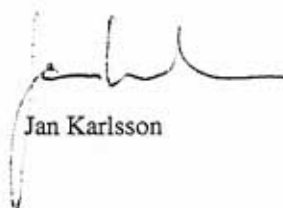
Detta beslut kan enligt 3 kap 19 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m överklagas hos Länsrätten i Uppsala län, se bilaga 2.

Detta beslut har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Haglund jämte ledamöterna Iris Denstedt-Stigzelius, Anders Ekström, Bengt-Olov Eriksson, Gunnar Hedberg, Hilde Klasson, Ingvar Karlén, Ann-Katrin Malmström, Harald Nordlund, Britt Pagard och Stephen Pettersson samt tjänstgörande suppleanterna Ingrid Andersson, Anneli Djurklou och Britt-Marie Embring.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit länsrådet Henricsson, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren, länsassessor Ljungqvist och förste antikvarie Karlsson, föredragande.

Ann-Cathrine Haglund

Jan Karlsson

Bilagor:

Karta (1)

Hur man överklagar (2)

Sändlista:

Riksantikvarieämbetet

Upplandsmuseet

Lantmätariermyndigheten

Östhammars kommun/kulturförvaltningen

Östhammars kommun/stadsbyggnadskontoret

planenheten

byggnadsminnesregistret

Bilaga 1 till Länsstyrelsens beslut
CO-11-24 gnr 231 2035-053

och att för att det till allmän v.
nyttja vägen litt. a samt dess fo-
cättning med gammal rätt som tillkom-
mer stamfästigheten.

DOI: 10.1002/eqe

Registerbeteckning för

Registreringsbetygning för
 förtjänstvidigheten: ... Norrskedika 5⁶

• uttrykkningslotten: Norrskedlike 5¹⁶

NAME "C."

Memory Behaviour

